

Portes Obertes a l'Escola Pública

Una exposició al Palau Robert proposa pensar l'escola pública des de diferents perspectives

Unes plaques solars en una teulada | Generalitat de Catalunya

L'exposició **Portes Obertes a l'Escola Pública** és una iniciativa del Departament d'Educació amb la col·laboració del **Palau Robert**. Comissariada pel professor i estudiós **Joan Domènech Francesch**, ens proposa pensar l'escola des de diferents perspectives, a través d'una estructura que planteja els reptes actuals i futurs de la institució per, finalment, obrir els interrogants que l'escola pública, en constant evolució, es fa a si mateixa i ens fa a tots com a societat. Es pot **visitar al Palau Robert fins al 18 d'abril de 2022**.

[noitext] [noautor]

El punt de partida són **deu claus per a una escola pública de qualitat**:

Tothom pot ser educat i tothom té dret a ser-ho.

Els referents: tenim en compte el passat per construir el futur des del present.

El treball per aconseguir una nova escola pública l'entendem com un procés en constant evolució.

L'escola és el lloc on es construeixen sabers i s'estableix la relació de les persones amb el coneixement.

L'escola és l'accés al coneixement i a la cultura, però també a uns valors.

L'escola ha esdevingut un temps i un espai exclusiu per a la infància, i n'afavoreix les relacions i la socialització.

L'escola no és neutral: la vida i el món entren a les aules per poder-hi pensar col·lectivament.

L'escola pública prepara per a la vida i ho fa des de la inclusivitat i el respecte a la diversitat i la pluralitat.

L'escola pública ha de garantir una oferta educativa de qualitat per a tothom sense cap

discriminació.

La nova escola pública depèn de la corresponsabilitat de tots els agents i de la capacitat de generar propostes.

A partir d'aquestes premisses, l'exposició s'organitza en **sis àmbits**:

El dret a l'educació.

L'accés al coneixement, a la cultura i a uns valors.

Un espai i un temps per a la infància i la joventut.

L'escola davant la societat.

L'escola pública en el sistema.

Pensar l'escola del futur.

?Tothom pot ser educat i tothom té dret a ser-ho?: el segle XX va construir un poderós relat sobre l'educació. La ciutadania el va fer seu, a voltes al costat dels poders públics i a voltes liderant-ne la reivindicació.

La història de l'escolarització a Catalunya ha anat acompanyada del dret a fer-ho en les millors condicions possibles. Hem fet la síntesi de les propostes de l'Escola Pública amb el de l'Escola Nova sorgides totes dues a principis del segle XX, esbossada en el curt període de la República (Consell de l'Escola Nova Unificada) i concretada com a projecte de qualitat a partir dels anys 70. Hi hem afegit l'arrelament al territori, en llengua i continguts, amb una visió universal, plural i de respecte a les cultures amb les que compartim el present. La Nova Escola Pública Catalana ha estat la concreció que els anys de la democràcia ens han ajudat a construir.

I, avui, quin significat li donem? **L'escola pública és una institució essencial en la nostra societat?** Ho és si recordem el seu triple propòsit: l'accés al coneixement, la justícia social i l'emancipació de les persones.

Però definir-la no dona el procés per acabat. Hem de seguir pensant de manera conjunta que n'esperem i com fem possible un model amb la capacitat i responsabilitat d'estendre'l a tota la població sense discriminació.

Portes obertes, doncs, per a mostrar i per a compartir neguits i indicis que ens acosten a l'ideal que hem definit en tants moments de la nostra història. Per plantejar interrogants, provocar la reflexió i trobar alguna resposta.

En què pensem quan pensem en l'escola? Què n'esperem?

Des de l'escola com un espai separat de la societat que els grecs van pensar com temps lliure dedicat a l'estudi i a la conversa fins l'escola d'avui, hi ha un conjunt de finalitats que es van repetint. Finalitats que s'han fet més complexes, a mesura que l'acció dels poders públics i les necessitats del sistema productiu, s'han creuat amb les demandes de la ciutadania com a dret social.

A les més bàsiques -tenir escola, transmetre valors, formar ciutadans?- s'hi han afegit aspectes de qualitat en forma de propostes i millores que han contribuït al procés cap a una **Nova Escola Pública**, una institució educativa essencial per a tota la societat.

La societat no s'ha conformat i ha proposat la renovació constant, perquè ha volgut que l'escola sigui una institució viva en una societat que cal millorar profundament.

Ho ha fet, a més a més, amb una idea clau: Per educar, cal tota la comunitat. Quan tots els agents educatius no actuen corresponsablement, l'equilibri es trenca i apareixen esquerdes. No n'hi ha prou en consensuar cap on volem anar, el camí l'hem de fer en comú, pas a pas, des del diàleg, la confiança i l'esforç col·lectiu. Des del compromís ètic. Des del compromís social.

Per a l'accés al coneixement, a la cultura i a uns valors compartits

A l'escola s'ensenya i s'aprèn. Hi aprenem a llegir i a escriure el món. No només les lletres i el números, sinó el món global, per entendre'l, interpretar-lo i imaginar-lo des de tots els llenguatges possibles. I amb els coneixements que adquirim treballem per formar persones en una cultura en comú, aprenent a conviure amb la diversitat. Uns coneixements que ens permeten relacionar sabers, i dotar-nos d'eines i actituds al servei de la transformació social.

En aquest context l'ús crític de la tecnologia és una oportunitat que millora l'educació, que ens hi proporciona un accés més democràtic. En cap cas produeix l'obsolescència del saber.

A l'escola també s'educa en uns valors per fer una societat més justa, solidària, equitativa i amb un major grau de benestar; on primi la cooperació, la solidaritat, l'equitat, el respecte, la responsabilitat, la confiança, la tolerància, o la pau... aquest és el codi ètic de l'escola pública, que es trasllada als infants amb accions concretes, converses, relacions, amb l'actitud, l'acció i el testimoni.

Un espai i un temps per a la infància i la joventut

L'escola no és una guarderia. Però cada matí, les famílies confien els seus fills i filles a una institució pensada també per fer aquesta funció.

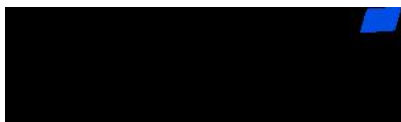
Només el fet de custodiar als infants i joves ja té una profunda càrrega educativa, ja que és en aquest espai compartit on es creen vincles, es vetlla per la seva cura, s'interrelacionen, es crea xarxa, es crea comunitat.

L'escola és un espai i un temps per a que la infància pugui ser, un refugi en el qual pot prendre distància del brogit de la societat, amb les finestres ben obertes, en un ecosistema educatiu global. Aquest espai i temps ha de ser de qualitat, adequat a cada infant, a les seves necessitats de formació i creixement integral.

En aquests sentit amb la pandèmia hem vist **les limitacions d'educar en la distància** i com els dispositius tecnològics són necessaris, però no suficients. La presencialitat és imprescindible per educar tothom.

L'escola i els i les mestres, davant la societat

Hem parlat de llegir i escriure el món. Però, de quin món estem parlant? Avui les desigualtats, la pobresa, la violència o el canvi climàtic amenacen el nostre present i el nostre futur, davant d'això sorgeixen iniciatives educatives, socials, ecologistes i cooperatives que amb actitud i acció volen contrarestar les diferents emergències que amenacen el món.

Cada dia els i les mestres obren les finestres de l'escola cap a la societat, exigeixen les millors condicions possibles i representen la baula essencial d'un sistema més ampli: són font d'esperança dels problemes compartits i el seu compromís és clau per fer que des de l'escola s'hi pugui donar resposta.

La Nova Escola Pública, un model en construcció

La Nova Escola Pública l'entendem com el model que té la possibilitat i la voluntat de ser el **motor d'un sistema educatiu democràtic, inclusiu, per a tothom, sense cap mena de discriminació ni segregació.**

Un model que fa possible l'accés al coneixement i a la cultura, consolida uns valors compartits i socialitza a tots els infants i joves, amb la finalitat de transformar i millorar la societat, des de l'equitat, la cooperació i la corresponsabilitat de tots els agents educatius.

Cada escola pública ha de poder fer, en les millors condicions, aquest procés per anar millorant la seva realitat concreta, per oferir a tota la població les millors oportunitats educatives i de més qualitat.

L'àgora: reflexió, conversa, intercanvi, acció, reflexió...

Hem vist com la corresponsabilitat és bàsica per fer front als reptes plantejats i per aprofundir en el procés cap a la Nova Escola Pública.

Aquesta corresponsabilitat ha de fer possible àmbits de col·laboració, en els quals, avui, tota la comunitat educativa, reflexioni sobre els propòsits de l'educació i sigui capaç de fer propostes realment transformadores: des de tots els àmbits i per a tots els agents. De forma complementària. Des del respecte pel treball i la responsabilitat de cadascú. Reflexió compartida i constructiva. Crítica i reivindicació quan siguin necessàries. I acció: política, econòmica, educativa i comunitària. Des de la responsabilitat més alta, fins a cadascuna de les aules de les escoles del país.

Tothom pot ser educat i tothom té dret a ser-ho. És l'hora de fer-ho possible en totes les seves dimensions.

[despiece]

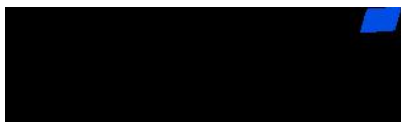
El comissari

Segons es descriu ell mateix al seu bloc *Després de l'escola*, **Joan Domènech Francesch** és: ?Aprent de mestre jubilat. Reivindicador de la vida i l'educació lenta encara que, de vegades, vagi molt de pressa. M'alegro quan veig tantes persones que volen una educació millor, emancipadora i equitativa, quan som capaços d'acceptar les nostres limitacions i imperfeccions, quan trobem algú més generós que nosaltres mateixos, quan es posa en pràctica el nosaltres per fer més gran tots els jo, quan algú aprèn malgrat tot, quan algú confia sense dubtar. M'enfado davant les incoherències, les falses promeses, la prepotència, les irresponsabilitats, l'engany, les formes que no tenen en compte el fons, la política com exercici del poder sobre la majoria... Penso que l'educació ha de poder superar tòpics i falsos mites i ha de poder contribuir a una gran finalitat: fer persones que pensin per si mateixes, lliures i que treballin per una societat més justa i equitativa?.

[h4]Des d'un punt de vista més clàssic, el seu currículum ens diu això:[/h4]

Nascut a Lleida al 1953 i resident a Palafrugell, és llicenciat en Filosofia i Lletres per la UAB (1975). Ha treballat a l'ensenyament des de 1972 i, des del 1976, la seva activitat professional ha estat lligada a Santa Coloma de Gramenet i a l'Escola Pública.

Del 1976 al 1982 i del 1996 al 2004 va treballar a l'escola pública Lluís Millet de Santa Coloma de Gramenet. Del 1982 al 1989 va ser coordinador del Centre de Recursos Pedagògics de Santa Coloma de Gramenet. És membre i col·labora activament amb els Moviments de Renovació Pedagògica, des de la seva creació, al Casal del Mestre de Santa Coloma i a la Federació de MRP de Catalunya. Va ser el seu president des de 1989 fins a 1996. Va ser membre del Consell Escolar de Catalunya (1992-1997) i representava al professorat en la seva comissió permanent. Va formar part de la comissió organitzadora del Primer Congrés de la Renovació Pedagògica (1993-1996). Ha impulsat l'organització d'una Coordinació d'Escoles Públiques de Catalunya i forma part de la comissió organitzadora de les Jornades d'Escoles 0-12 des del 1999 i del Primer Congrés d'Educació Pública de Catalunya (2019...).

Amb l'obra col·lectiva *Una ciutat i la seva educació, Santa Coloma de Gramenet*, dirigida per Jaume Trilla, va obtenir el premi Municipi i Educació del Premi de Pedagogia Josep Pallach de l'any 2001. Ha estat formador en activitats de formació permanent en diversos programes: formació d'equips directius, assessoraments a centres, formació d'interins (programa "comencem bé?"), etc. Ha fet conferències arreu del país, sobre temes educatius. Des del 2004 fins al 2014 va dirigir la creació d'una nova escola pública a Barcelona, l'Escola Fructuós Gelabert. Des del 2014 va tornar a exercir la docència a l'aula de forma exclusiva fins a la jubilació al 2017. [/despiece]

[noticiadiari]2/227937[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/227401[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/227406[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/227013[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/226772[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/226173[/noticiadiari]

[suportGeneralitat] [noautor]